

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Kroměříž

Zpracovatel:
Odborný tým Projektů

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Kroměříž je z hlediska rozlohy třetím největším správním obvodem Zlínského kraje, v jehož severozápadní části se nachází. Tvoří 1 z 13ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje. SO ORP Kroměříž disponuje:

- 3. největší rozlohou kraje (499 km²);
- 3. nejvyšším počtem obyvatel (69.780), z toho 28.926 žije v jádrové obci;
- 2. nejvyšším počtem obcí – 46.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Zlínském kraji

Území	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Kroměříž	46	69780	28926	499
Uherské Hradiště	48	90411	25343	518
Rožnov pod Radhoštěm	9	35366	16750	239
Otrokovice	10	34721	18327	112
Bystřice pod Hostýnem	14	15716	8398	164
Luhačovice	15	18996	5143	178
Vizovice	16	16802	4691	146
Valašské Meziříčí	18	41843	22926	230
Holešov	19	21499	11772	133
Valašské Klobouky	20	23600	5041	259
Uherský Brod	30	53083	16777	473
Zlín	30	99211	75555	350
Vsetín	32	66665	26817	662
Průměr za kraj	24	45207	---	305

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Zlínského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel SO ORP):

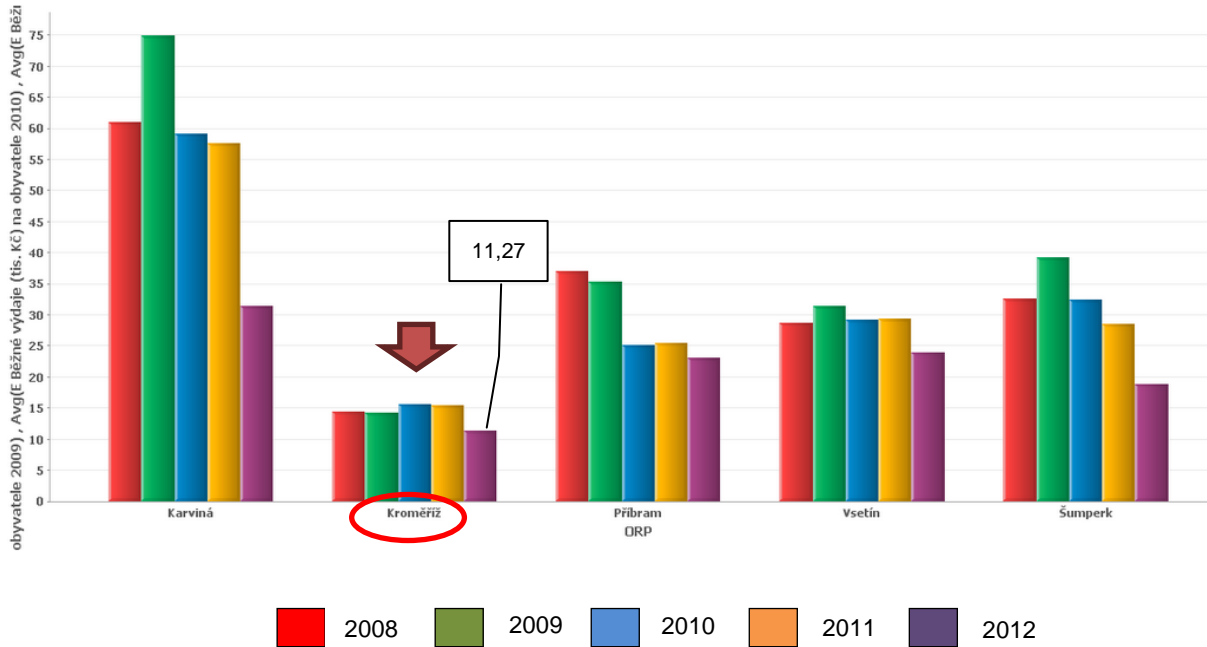
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 45 až 47 obcí (celkem 3 srovnatelné SO ORP: Olomouc, Moravské Budějovice, Telč);
- SO ORP s počtem obyvatel 65.000 až 75.000 (celkem 5 srovnatelných SO ORP: Šumperk, Karviná, Příbram, Vsetín).

2. Ekonomická výkonnost

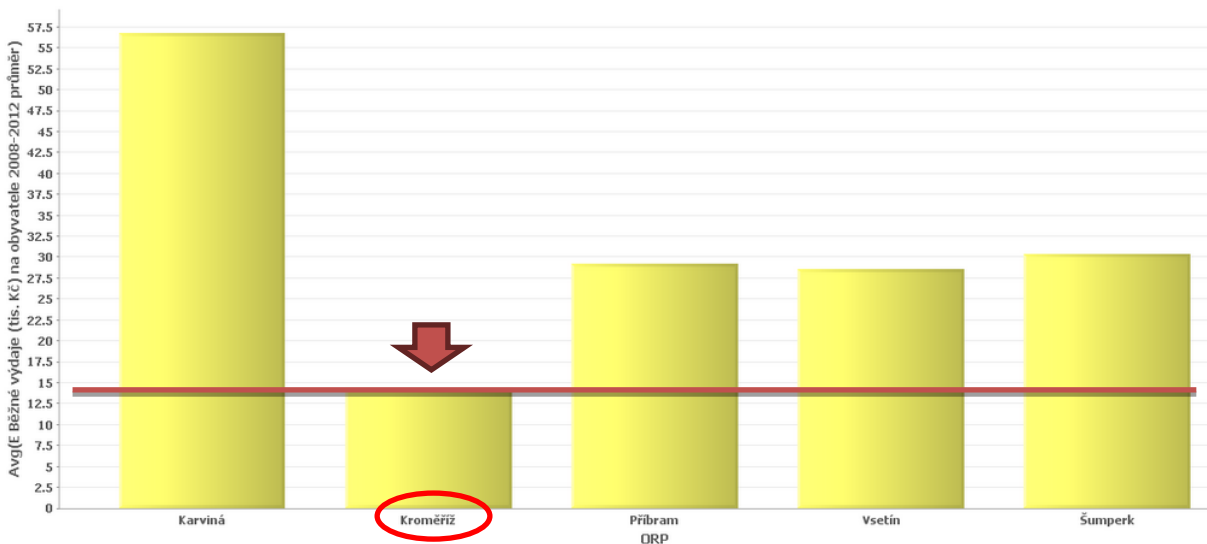
V oblasti ekonomické výkonnosti je vhodné zaměřit se na srovnání **běžných výdajů** SO ORP Kroměříž s dalšími ORP podle kritéria počtu obyvatel. Z hlediska porovnávání rozpočtového hospodaření v oblasti běžných výdajů v přepočtu na jednoho obyvatele zaznamenal obvod ORP Kroměříž v průběhu sledovaných 5ti let nejnižší hodnoty v rámci sledované skupiny. To dokazuje i celkový průměr za sledované období 2008-2012, jehož hodnota činí 14,18 tis. Kč/obyv./rok. V roce 2012

klesly běžné výdaje správního obvodu na nejnižší úroveň ve sledovaném období (11.27 tis. Kč/obyvatele). Viz obrázek 1.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 65-75 tis. obyv.) na jednoho obyvatele (v tis. Kč) v letech 2008-2012

Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 65-75 tis. obyv.) na jednoho obyvatele (v tis. Kč) v období 2008-2012

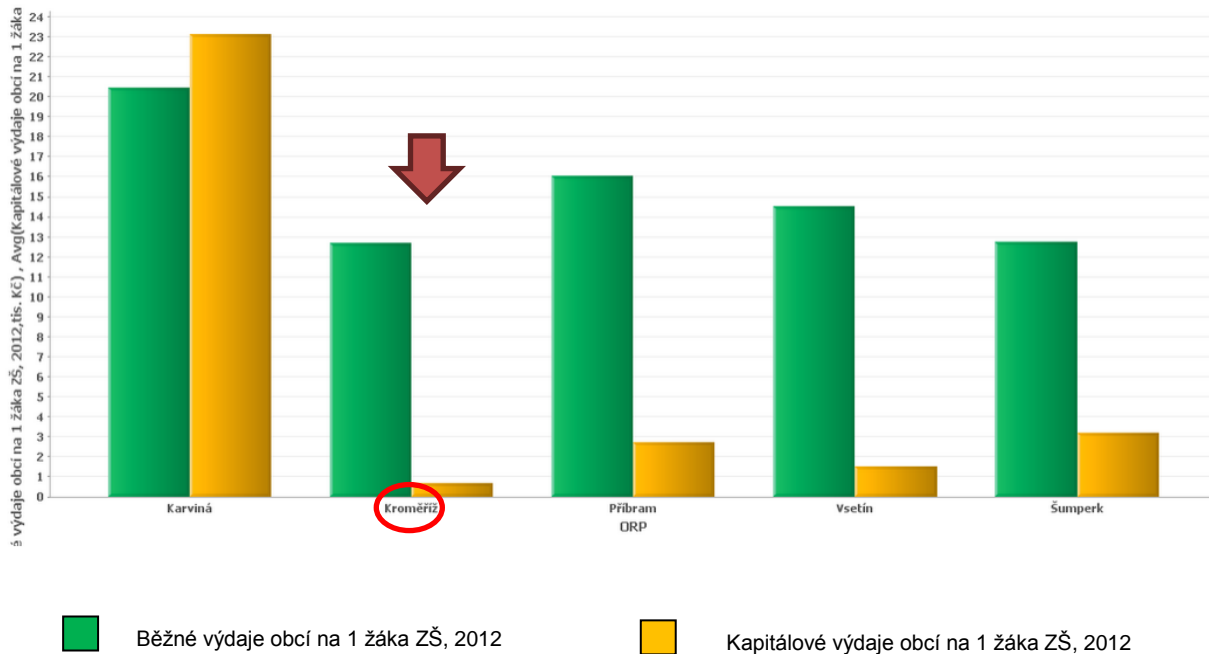

Obdobnou pozici zastává SO ORP Kroměříž v rámci kraje i při porovnání s SO ORP dle kritéria počtu obcí.

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Kroměříž zejména porovnání **kapitálových a běžných výdajů na žáky základních škol**. Při pohledu na jakýkoliv z daných parametrů znázorněných grafem patří hodnoty za obvod ORP Kroměříž k těm nejnižším. Běžné výdaje na 1 žáka ZŠ činí 12,67 tis. Kč, kapitálové výdaje na 1 žáka se pohybují pod hranicí jednoho tisíce Kč (0,66 tis. Kč).

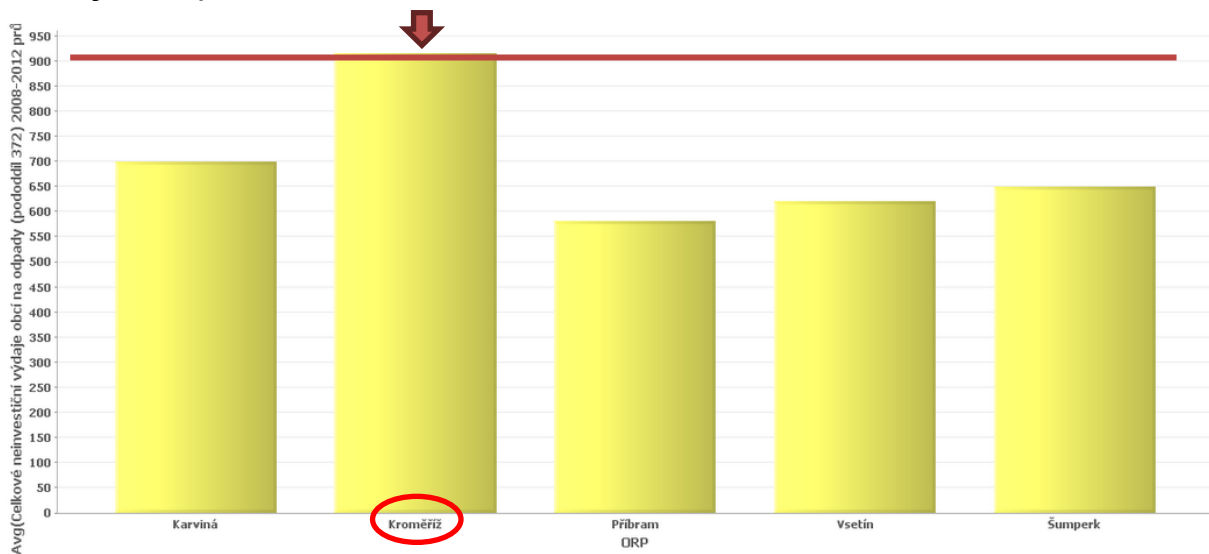
Obrázek 3: Běžné/Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 65-75 tis. obyv.) na jednoho žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč), v roce 2012

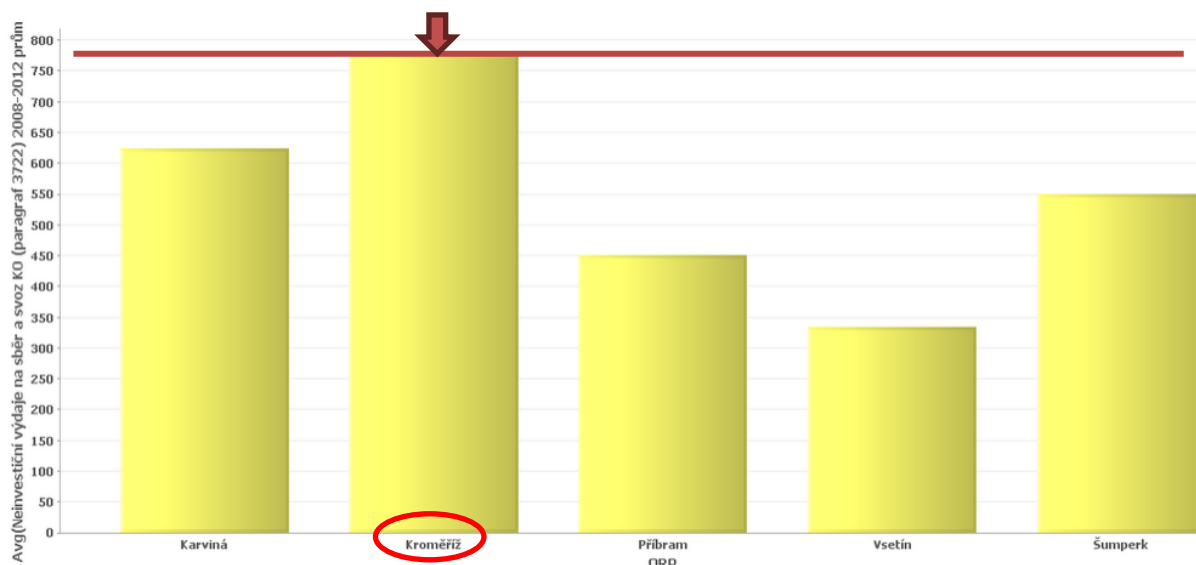
4. Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je vhodné vyzdvihnout zejména srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. U obou zmíněných parametrů dosahuje SO ORP Kroměříž absolutně nejvyšších hodnot ve všech letech sledovaného období 2008-2012. To potvrzuje celkový průměr ukazatelů za toto období, tj. neinvestičních výdajů na odpady - 915,- Kč/obyv./rok, v případě neinvestičních výdajů na sběr a svoz komunálního odpadu ca 780,- Kč/obyv./rok. Viz obrázky č. 4 a 5, na kterých je pro názornost červená linie, která znázorňuje dosaženou výši SO Kroměřížského ORP.

Obrázek 4: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 65-75 tis. obyv.) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

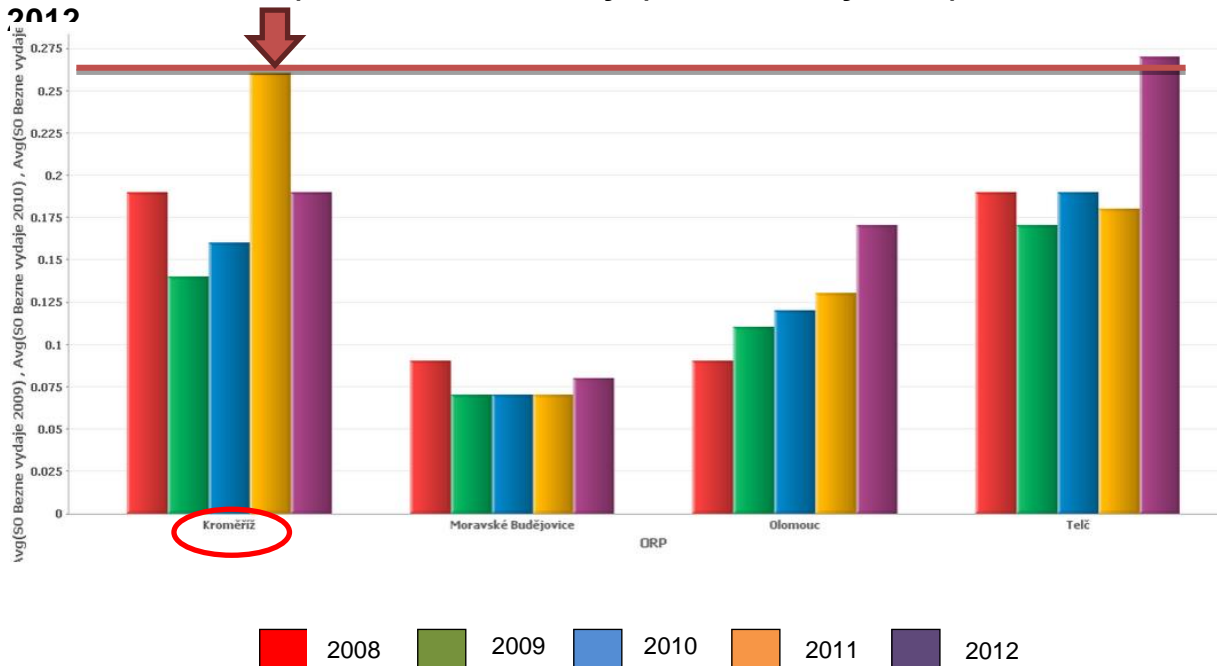
Obrázek 5: Průměrné neinvestiční výdaje KO vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 65-75 tis. obyv.) na sběr a svoz (v Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

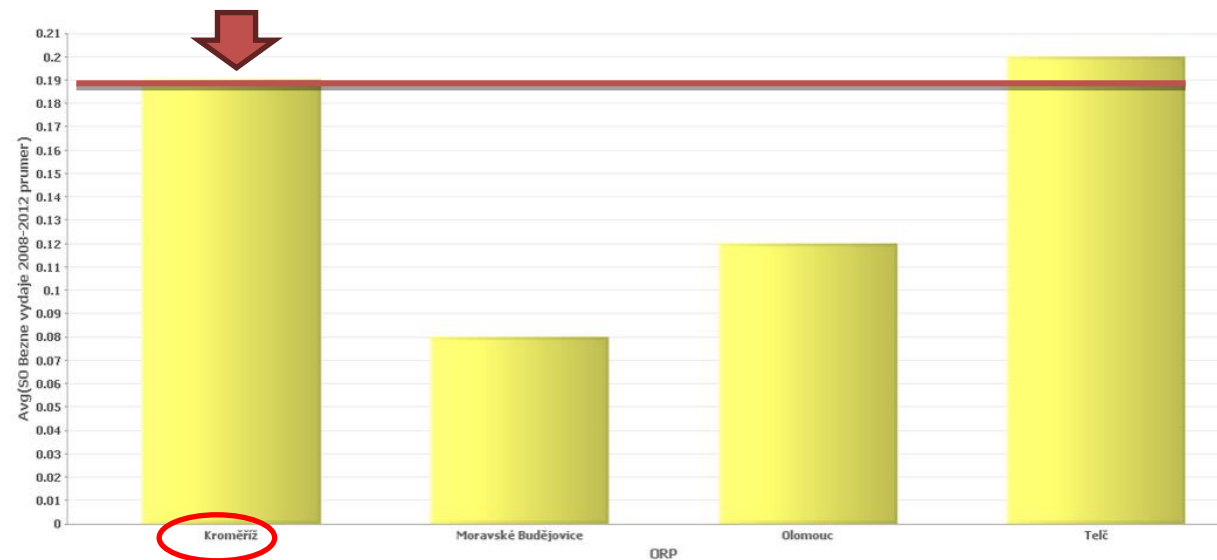
5. Sociální služby

V oblasti sociálních služeb je zajímavé srovnání **běžných výdajů na obyvatele** SO ORP Kroměříž s dalšími ORP dle kritéria počtu obcí. Analyzované ORP dosáhlo v roce 2011 nejvyšší hodnoty tohoto parametru ze všech správních obvodů, a to 0,26 tis. Kč/obyvatele. Nicméně v následujícím roce u něho došlo k poklesu. Přesto, jak ukazuje celkový průměr za sledované období 2008 – 2012 (0,19 tis. Kč/obyv./rok), hodnoty běžných výdajů SO ORP Kroměříž převyšují ostatní obvody s výjimkou ORP Telč. Viz obrázek 6 a 7.

Obrázek 6: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí ve SO ORP 45-47) na sociální služby (v tis. Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Obrázek 7: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí ve SO ORP 45-47) na sociální služby (v tis. Kč/obyv./rok) v období 2008-2012

Zajímavé je zjištění, že v případě srovnání dle počtu obyvatel správního obvodu, se ORP Kroměříž řadí k obvodům s nižšími běžnými výdaji na sociální služby v přepočtu na jednoho obyvatele.

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP KROMĚŘÍŽ	
základní charakteristika	<p>v Zlínském kraji je správní obvod ORP Kroměříž:</p> <ul style="list-style-type: none"> • svoji rozlohou 3. největší • z hlediska počtu obcí 2. největší • z hlediska počtu obyvatel 3. největší
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • nízké dosažené běžné výdaje na 1 obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • SO vykazuje nízké kapitálové a běžné výdaje na žáky základních škol
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • vysoké celkové neinvestiční výdaje na odpady i neinvestičních výdaje na sběr a svoz KO
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • velké zvýšení běžných výdajů na sociální služby v roce 2011

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad